

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

TÄYDEN VALTAKIRJAN
OMAISUUDENHOIDON
ARVONLISÄVEROKÄSITTELYN
MUUTOS

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden ala
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Syksy 2013
Tarja Pinonummi

Lahden ammattikorkeakoulu
Koulutusohjelma

PINONUMMI TARJA:

Täyden valtakirjan omaisuudenhoidon ar-
vonlisäverokäsittelyn muutos

Liiketalouden opinnäytetyö, 34 sivua, 4 liitesivua

Syksy 2013

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia täyden valtakirjan omaisuudenhoito-
palvelujen arvonlisäveromuutosta, joka tuli voimaan 1.5.2013. Tutkimuksen tarkoi-
tuksena on kartoittaa, minkälaisia vaikutukset ovat olleet omaisuudenhoitoyhti-
öissä.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää.
Tietoa on kerätty haastattelemalla omaisuudenhoitoyhtiöiden asiantuntijoita. Haas-
tattelukysymykset oli laadittu etukäteen. Haastatteluissa keskusteltiin myös kysy-
myksiä herättävistä aiheista. Opinnäytetyön tieto perustuu suurelta osin Verohallin-
non, Finanssialan Keskusliiton ja Finanssivalvonnan julkaisemiin tietoihin.

Verottaja julkaisi ohjeen marraskuussa 2012 täyden valtakirjan omaisuudenhoito-
palveluiden arvonlisäveromuutoksesta, joka astui voimaan 1.5.2013. Tutkimuk-
sessa selvitetään, mihin perustui verotuskäytäntö ennen muutosta ja mitkä asiat vai-
kuttivat uuteen muuttuvaan arvonlisäverokäytäntöön näiden palvelujen osalta. Tut-
kimuksessa on otettu huomioon, mitä muuttuva käytäntö tarkoittaa omaisuudenhoi-
toyhtiön kannalta ja mitä asioita yhtiöiden on arkipäivän toiminnassaan muutettava.

Verottajan ohje on näiden palveluiden osalta ollut niin avoin, että alalla toimivien
yritysten on ollut välttämätöntä hakea ennakkopäätöksiä verottajalta käytännön asi-
oiden selvittämiseksi. Verohallinto on julkaissut kesällä 2013 Keskusverolautakun-
nan neljästä päätöksestä kolme.

Tämän tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että verottajan ohjeistus asiasta on
jäänyt avoimeksi. Ohjeessa ei ole otettu huomioon omaisuudenhoitopalveluiden
ominaispiirteitä eikä palvelua säätelevää muuta lainsäädäntöä. Verottajalta haettui-
hin ennakkopäätöksistä tultaneen valittamaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen ja
lopullisten vastausten saamiseen menee aikaa. Verohallinto on pyytänyt alalta lau-
suntoja lisäohjeistuksen antamista varten.

Asiasanat: omaisuudenhoitopalvelut, omaisuudenhoitopalkkio, arvonlisäverotus

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Studies

PINONUMMI, TARJA:

Assets in Discretionary Portfolio management services

Bachelor's Thesis in Business Studies, 34 pages, 4 pages of appendices

Autumn 2013

ABSTRACT

The purpose of the thesis was to examine the effects of the value-added tax reform of the assets in discretionary portfolio management taking place on May 1, 2013. This study focuses on the effects the value-added tax change has brought to fund management companies.

The research method was qualitative research method. The material was obtained by a questionnaire presented to the experts in fund management companies. Interview questions were prepared in advance. Topics that arose during the interviews were also discussed. The theoretical part is largely based on the Tax Administration, the Financial Sector Federation and the FSA published information.

The tax authorities issued guidelines in November 2012 for discretionary portfolio management services to the change in value-added tax, which was taking place May 1, 2013. The study examined the basis of the tax treatment before the change, and what kind of impact the new variable value added tax practice has caused for companies and services. The study has taken into account the practical things that fund management companies have had as well as the things the companies have to change in their daily business operations.

The issued guidelines given by the tax authorities were quite unclear so that companies working in this area of business have been forced to seek preliminary rulings from the tax authorities to determine practical matters. In the summer of 2013 the tax administration has published three out of the four Central Tax Board's decisions.

Based on the results of this study it can be concluded that the instructions for the tax has been left open. The tax authorities' guidelines do not take into account the characteristics of asset management services and other service-regulating legislation.

Keywords: value-added tax, fund management fee, fund management services

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Tutkimuksen tavoite, tutkimusongelma ja aiheen raja	2
1.2	Tutkimuksen rakenne	3
2	SIJOITUSPALVELUYRITYKSET	5
2.1	Rahastoyhtiöt	5
2.2	Rahastoyhtiöiden markkinaosuudet	7
2.3	Omaisuu	8
2.4	Täyden valtakirjan omaisuu	9
2.5	Kapitalisaatiosopimukset	11
2.6	Omaisuu	13
2.6.1	Aloitus- ja lopetus	13
2.6.2	Palkkionpalautukset	14
2.6.3	Kaupankäyntipalkkiot, merkintä- ja lunastuspalkkiot	14
2.6.4	Kapitaalisopimusten palkkiot	15
3	VEROTUSKÄYTÄNNÖN MUUTOS	16
3.1	Verotuskäytäntö keväällä 2013	16
3.2	Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu 31.3.1999/686	16
3.3	Euroopan tuomioistuimen päätös C-44/11 Deutsche Bank	17
3.4	Tuomio ja sen perustelut	17
3.5	Tuomion vaikutukset	17
3.6	Vaikutukset Suomessa – Verohallinnon ohje 14.11.2012	18
3.7	Tuomion vaikutus omaisuu	19
3.8	Muutoksen merkitys omaisuu	19
3.9	Keskusverolautakunnan päätökset 8.5.2013	20
3.10	Säästöhenkivakuutukset ja kapitalisaatiosopimukset	21
3.11	Sijoitusrahastojen hallintapalvelu	22
3.12	Lisäohjeistus lakiin	22
3.13	Ulkomaiset yhtiöt ja muut EU-maat	23
4	TILANNEKARTOITUS OMAISUUDENHOITOYHTIÖISSÄ	24
4.1	Haastatteluaineiston kerääminen	24
4.2	Haastattelujen tulokset	24
4.2.1	Arvonlisäveromuutoksen vaikutus yhtiön toimintaan	24
4.2.2	Arvonlisäveromuutoksen vaikutus yhtiöiden tulevaisuuteen	25

4.2.3	Asiakkaiden reaktiot	25
4.2.4	Verottajan ohjeistus asiassa	25
4.2.5	Yhteenvetoa haastatteluista	26
5	YHTEENVETO	28
	HAASTATTELUT	33
	LIITTEET	34

1 JOHDANTO

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on perehtyä täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelujen arvonlisäveromuutokseen, joka astui voimaan 1.5.2013.

Pankit, sijoituspalveluyritykset ja omaisuudenhoitoon toimiluvan saaneet yhtiöt tarjoavat omaisuudenhoitopalveluita.

Omaisuudenhoitopalvelu käsitteenä tarkoittaa asiakkaan rahoitusvälineiden hoitamista. Omaisuudenhoitopalveluiden tarjoaminen edellyttää, että asiakkaan kanssa tehdään erillinen kirjallinen sopimus. Sijoituspäätökset tekee tällöin omaisuudenhoitaja osittain tai kokonaan. Omaisuudenhoitoasiakkaan omaisuutta tulee hoitaa huolella, asiakas vastaa kuitenkin aina itse sijoitustoiminnan tuloksesta ja riskeistä. Tämä tarkoittaa, että vastuu mahdollisista sijoitustappioista on aina asiakkaalla. Omaisuudenhoitoyhtiöt perivät palveluistaan palkkiota. Palkkio voi perustua omaisuuden arvoon, tuottoon tai tehtyihin transaktioihin. Asiakkaan kanssa laaditaan aina kirjallinen sopimus, jossa määritellään mm. palkkion suuruus. Palkkiot voivat olla kiinteitä- tai vaihtuvan hintaisia. Sopimuksen tulee olla tarkka ja yksikäsitteinen.

Huhtikuun loppuun 2013 asti täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluita pidettiin arvonlisäverolain 42 §:ssä tarkoitettuna verottomana rahoituspalveluna. Tämä verotuskäytäntö muuttui Euroopan unionin tuomioistuimen asiassa C-44/11 (Deutsche Bank AG) antaman tuomion seurauksena. (EUT C-44/11 Deutsche Bank AG)

Suomessa verohallinto reagoi nopeasti tähän muutokseen ja antoi 14.11.2012 uuden ohjeen, jota alettiin soveltaa 1.5.2013 alkaen tai sen jälkeen suoritettavista palkkioista. Jatkossa täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelut katsotaan arvonlisäverollisiksi. Tutkimuksen aihe on erittäin ajankohtainen eikä sitä ole aikaisemmin tutkittu. Tämän veromuutoksen tultua voimaan vasta tänä vuonna ei aiheesta löydy aikaisempaa tutkimusaineistoa eikä opinnäytetöitä.

Euroopan unionin tuomioistuimen päätös C-44/11 (Deutsche Bank AG) muutti Suomessa vallinneen verotuskäytännön. Verohallinto julkaisi asiasta ohjeen marraskuussa 2012. Ohjeen mukaan arvonlisävero tuli suorittaa omaisuudenhoitopalkkioista, jotka saadaan 1.5.2013 tai sen jälkeen. Arkipäivän käytäntö ja toiminta

omaisuudenhoitoyhtiöissä on osoittanut, että verottajan ohje näiden palveluiden osalta on ollut niin vaikeasti tulkittava, että alalla toimivien yritysten on ollut pakko hakea ennakkopäätöksiä verottajalta selvittääkseen asioita käytännön tasolla. Ohjeissa ei ole otettu huomioon omaisuudenhoitopalveluiden ominaispiirteitä eikä palvelua säätelevää muuta lainsäädäntöä.

1.1 Tutkimuksen tavoite, tutkimusongelma ja aiheen rajaus

Tässä työssä käsitellään täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluita ja niihin liittyvää arvonlisäveromuutosta, joka astui voimaan 1.5.2013. Työn avulla pyritään selvittämään, mihin voimaan astuva arvonlisäveromuutos perustui ja mikä oli verotuskäytäntö ennen lakimuutosta. Tarkoituksena on käsitellä haasteita ja ongelmatilanteita, joita verottajan uusi ohjeistus on tuonut mukanaan omaisuudenhoitoyhtiöille ja miten selkeä verottajan antama ohjeistus oli.

Tämän opinnäytetyön ensimmäinen tutkimusongelma on:

- mitä tarkoittaa täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluiden arvonlisäverokäsittelyn muutos?

Alaongelmaksi on määritelty:

- mikä on tämän hetken verotuskäytäntö ja mihin se perustuu?
- miten muutos on vaikuttanut omaisuudenhoitoyhtiöihin ja mitä toimenpiteitä se on niiden toiminnassa aiheuttanut?

Omaisuudenhoitoa säätelee keskeiset muutkin lait kuten arvonpaperilainsäädäntö ja sijoituspalvelulaki. Tämä tutkimus rajataan käsittelemään omaisuudenhoitopalveluita arvonlisäverolain kannalta.

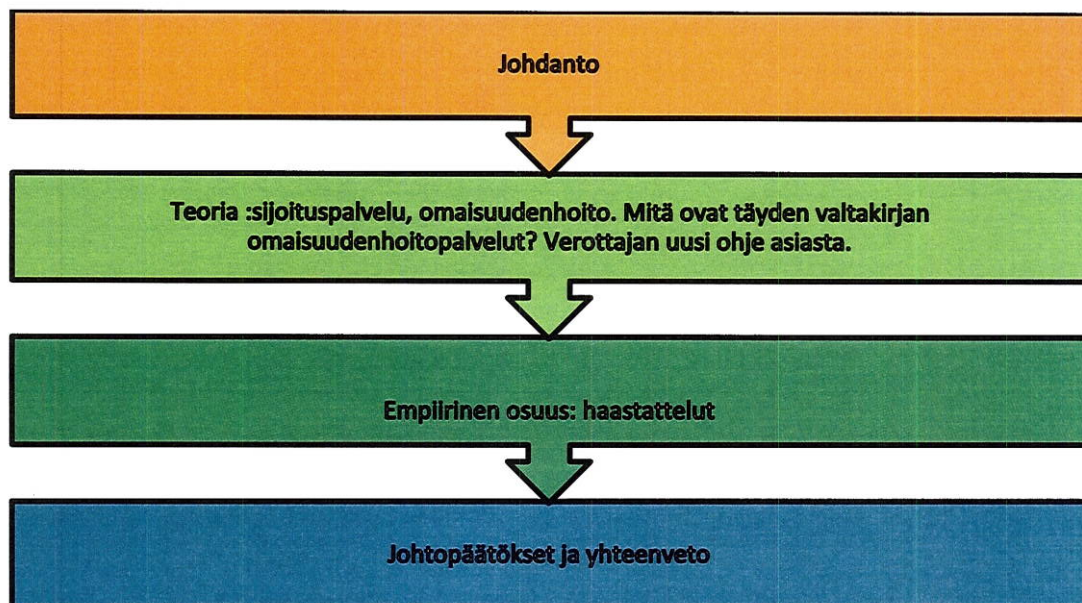
Tämä tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimuksen aihe on erittäin tuore ja siitä löytyvät kirjalliset lähteet ovat pääasiassa verottajan ohjeistus asiasta sekä julkaistut keskusverolautakunnan päätökset. Haastatteluisissa on haastateltu 4 eri asiantuntijaa omaisuudenhoitoyhtiöistä ajalla 1.5.2013 – 30.9.2013.

Haastatteluissa on käytetty ennakkoon laadittuja kysymyksiä, mutta aihetta on käsitelty myös vapaasti haastateltavien käytännön kokemusten pohjalta. Haastattelujen pohjalta on muodostettu tämän työn johtopäätökset. Aineistona on käytetty Finanssivalvonnan ja Finanssialan Keskusliiton julkaisemaa aineistoa asiasta. Finanssivalvonta on rahoitus- ja vakuutusvalvontaviranomainen. Sen valvottavia ovat mm. sijoituspalveluyritykset, rahastoyhtiöt, vakuutusyhtiöt, pankit sekä pörssi. Finanssialan toimijoiden järjestönä toimii Finanssialan Keskusliitto (FK). Liittoon kuuluu n. 420 alan yhtiötä. Finanssialan Keskusliitto edustaa Suomessa pankkeja, vakuutusyhtiöitä, rahoitusyhtiöitä, sijoitusrahastoyhtiöitä sekä muita finanssialan työnantajia. Aineistona on hyödynnetty verottajan ohjeistusta asiasta. Työssä on myös käytetty tämän alan ja aihepiirin ajankohtaisia julkaisuja ja artikkeleita. Tutkimuksessa on myös hyödynnetty aiheeseen liittyvää ajankohtaista kurssiaineistoa.

1.2 Tutkimuksen rakenne

Työn teoriaosassa käsitellään sijoituspalvelutoimintaa, rahastoyhtiöitä ja omaisuudenhoitopalveluita yleisesti. Tämän jälkeen on käyty läpi mitä täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelut käsitteenä tarkoittavat. Tarkoitus on antaa lukijalle kuva täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluiden arvonlisäverokäsittelystä ennen uuden lain voimaantuloa. Mihän on perustunut käytäntö ennen uutta lakia ja mikä vastaavasti oli peruste uudelle ohjeistukselle. Teorian loppuosuudessa käydään läpi verottajan uuden ohjeen sisältö ja pyritään avaamaan siihen liittyviä asioita, joihin ohje ei suoraan ole antanut vastausta.

Työn empiirinen osa koostuu siitä, miten laki muutos on vaikuttanut Suomessa ja mikä merkitys sillä on ollut omaisuudenhoitoyhtiöille. Haastatteluissa on käytetty eri alan asiantuntijoita omaisuudenhoitoyhtiöistä ja käyty läpi asioita, jotka ovat vaikuttaneet uuden lain myötä yhtiöiden toimintaan. Empiirisen osuuden lopuksi esitetään johtopäätökset.

KUVIO 1. Opinnäytetyön rakenne.

2 SIOITUSPALVELUYRITYKSET

Ensimmäisessä kappaleessa käsitellään sijoituspalvelutoimintaa yleisesti. Tarkoituksena on kuvailla vaatimuksia ja edellytyksiä sijoituspalveluyhtiöiden toiminnalle. Toisessa kappaleessa on kerrottu Finanssivalvonnan asettamista rajoista ja erityisvaatimuksista kyseiselle alalle, joka on tarkkaan säädelyä ja valvottua.

Lainsäädännössä sijoituspalvelulla tarkoitetaan mm. sijoitusneuvontaa, omaisuudenhoitoa ja rahoitusvälineitä koskevia toimeksiantoja. Sijoituspalveluja voivat tarjota vain toimiluvan saaneet yritykset. Nämä toimiluvat myöntää Finanssivalvonta. Toimiluvan haltijan pitää täyttää sijoituspalvelun toiminnalle ja taloudelliselle asemalle asetetut edellytykset. Sijoitusyhtiön toiminnan tulee olla luotettavaa. Yhtiön tulee huolehtia riskien hallinnasta, sisäisten kontrollien on oltava asianmukaisia ja yhtiön tulee jatkuvasti huolehtia toiminnan jatkuvuudesta. Finanssivalvonta ylläpitää valvottava- ja notifikaattiluetteloja, josta selviää Suomessa toimivien sijoituspalveluyritysten tietoja. Sijoituspalveluyrityksen tulee hoitaa asiakasvarojen säilytystä huolella. Yrityksen omat varat on pidettävä erillään asiakasvaroista ja huolehdittava, että uhkaa niiden sotkeutumisesta ei ole. Suomessa voi toimia myös ulkomaisia sijoituspalveluja, joille Finanssivalvonnan toimilupa on myönnetty. (Finanssivalvonta 2013 c.)

Sijoituspalveluyritysten tulee raportoida Finanssivalvonnalle, joka tarkkailee jatkuvasti yhtiöiden vakavaraisuutta ja kannattavuutta. Yhtiöitä sitoo erillinen vakavaraisuusvelvoite, joka asettaa rajat yhtiöiden riskinotolle. Yhtiö ei saa vaarantaa omaa vakavaraisuuttaan toiminnallaan. Kaikki sijoituspalveluja tarjoavat yritykset kuuluvat sijoittajien korvausrahastoon. Sijoittajien korvausrahasto turvaa sijoittajien varoja, mikäli sijoituspalveluyritys ei pysyisi maksamaan sijoittajan varoja sopimuksen mukaisesti tai olisi maksukyvytön. Sijoittajan suoja koskee vain yksityishenkilöitä, ei ammattisijoittajia. (Finanssivalvonta 2013 c.)

2.1 Rahastoyhtiöt

Rahastoyhtiöt hoitavat sijoitusrahastojen varoja. Varat rahastoyhtiö saa yksityishenkilöiltä tai yhteisöiltä. Näitä varoja yhdessä kutsutaan sijoitusrahastoksi ja varat ovat rahasto-osuuksia merkinneiden sijoittajien omaisuutta, ei rahastoyhtiön varoja.

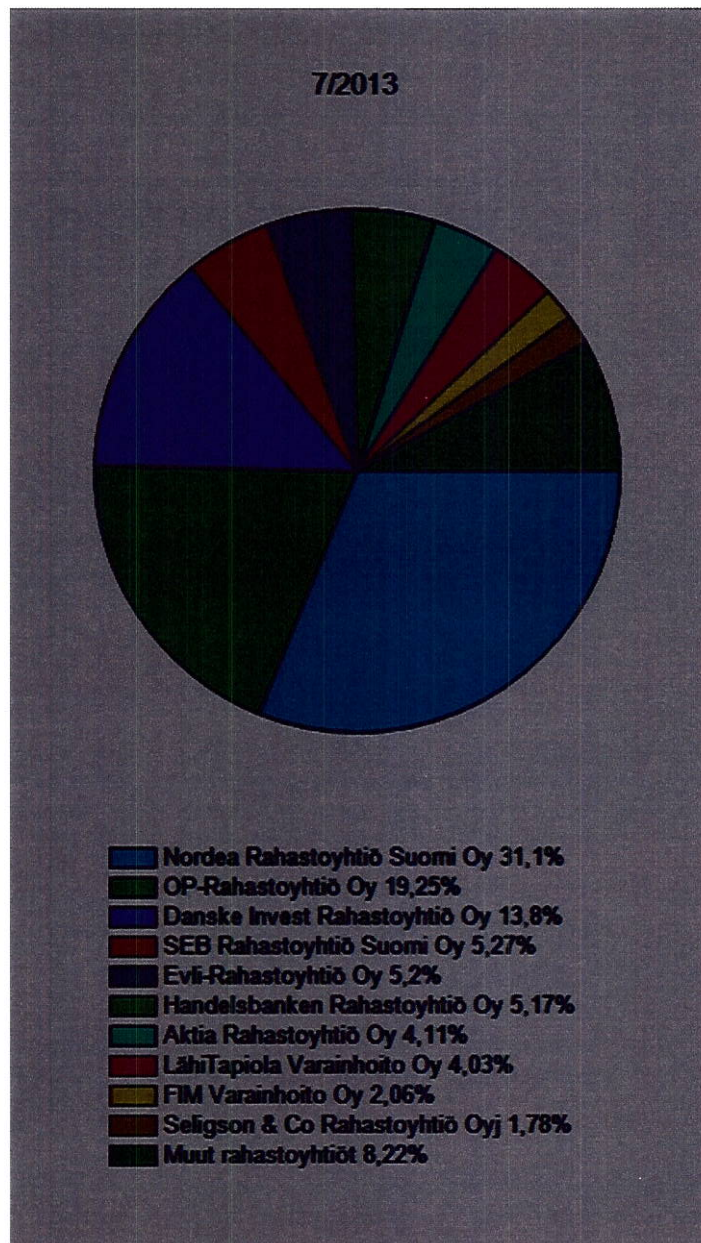
Sijoitusrahaston varat tulee olla erillään rahastoyhtiön varoista ja ne on erikseen säilytettävä erillisessä säilytysyhteisössä. Korvausrahastosuoja ei koske sijoitusrahastoja. (Finanssivalvonta 2013 e.)

Rahastoyhtiöt voivat tarjota myös sijoitusneuvontapalveluita, omaisuudenhoitopalveluita ja sijoitusrahastojen säilytys- ja hoitopalveluita. Finanssivalvonta myöntää rahastoyhtiölle toimiluvan. Rahastoyhtiöltä edellytetään luotettavaa hallintoa ja sellaisten toimintojen ja prosessien keskeistä järjestämistä kuten salkunhoito, osuusrekisterien ylläpito ja arvonlaskenta. Yhtiöltä vaaditaan riittävät taloudelliset edellytykset toimia. Sellaiset tekijät, kuten sidonnaisuudet yhtiöön tai henkilöihin ovat kiellettyjä, nämä voivat haitata tehokasta valvontaa. (Finanssivalvonta 2013 c.)

Rahastoyhtiöitä valvoo myös Finanssivalvonta. Sijoitusrahastolain mukaan rahastoyhtiöiden ja sijoitusrahastojen on toimitettava tilinpäätökset ja osavuosisiraportit Finanssivalvonnalle. Sijoitusrahaston salkun koostumus raportoidaan kuukausittain Finanssivalvonnalle, joka huolehtii, että sijoitusrajoja on noudatettu. (Finanssivalvonta 2013 e.)

2.2 Rahastoyhtiöiden markkinaosuudet

Kuvassa 1 on Finanssivalvonnan julkaisema taulukko rahastoyhtiöiden vuoden 2013 markkinaosuuksista. Rahastoyhtiöt hallinnoivat sijoitusrahastojen koti- ja ulkomaisia pääomia, nämä sisältyvät alla esitettäviin lukuihin.

KUVIO 2. Rahastoyhtiöiden markkinaosuudet 07/2013 (Finanssivalvonta 2013 a.)

2.3 Omaisuudenhoitopalvelut

Seuraavassa kuvataan omaisuudenhoitopalveluita. Tarkoitus on määrittää omaisuudenhoitopalvelujen käsitettä. Omaisuudenhoitopalvelut voidaan jakaa täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluihin ja konsultatiiviseen omaisuudenhoitopalveluun. Viimeisenä oleva taulukko kuvaa omaisuudenhoidossa olevien varojen määrää ja niiden kehitystä vuosina 2012 - 2013. Taulukosta selviää kotimaisten sijoitusrahastojen osuus täyden valtakirjanomaisuudenhoitovaroista. Tämä tarkoittaa, että tällöin omaisuudenhoitaja on antanut varoja toisen yhtiön sijoitettavaksi. Omaisuudenhoidossa olevat varat ovat kasvaneet noin 11 prosenttia kyseisellä aikavälillä.

Omaisuudenhoito käsitteenä viittaa asiakkaan rahoitusvälineiden hoitamiseen kirjallisen sopimuksen perusteella. Asiakas antaa kirjallisella sopimuksella päätösvalan sijoittamisesta omaisuudenhoitajalle osittain tai kokonaan. Asiakkaan kanssa on aina laadittava kirjallinen sopimus, joka tulee olla selkeä, yksityiskohtainen ja huolellisesti laadittu, niin että se on asiakkaan helposti ymmärrettävä.

Sopimuksen tulee sisältää ainakin seuraavia asioita:

- Erittely varoista, jotka kuuluvat omaisuudenhoidon piiriin ja niiden säilytys
- Sijoitusstrategia eli mihin sijoittaminen perustuu
- Omaisuudentuoton laskenta, omaisuudenarvon kehittyminen ja niiden raportointi asiakkaalle ja aikataulu
- Omaisuudenhoitopalkkiot ja niiden perusteet
- Sopimuksen päättämiseen ja muuttamiseen liittyvät seikat
- Jos asiakkaalla huomautettavaa omaisuudenhoitajan toimista, miten huomautukset tulee raportoida

Omaisuudenhoitopalvelut ovat toimiluvanvaraista toimintaa. Pankit ja sijoituspalveluyritykset sekä toimiluvan saaneet rahastoyhtiöt tarjoavat omaisuudenhoitopalveluita. (Finanssivalvonta 2013 f.)

Omaisuu denhoitajan on tutustuttava asiakkaaseensa ja hankittava tietoja tämän ta-
loudellisesta tilanteesta. Omaisuu denhoitajan tulee myös selvittää asiakkaastaan
hänen sijoituskokemuksensa ja hänen tulevat sijoitustavoitteensa. Omaisuu denhoi-
tajan tulee aina hoitaa huolella asiakkaan omaisuutta ja toimia asiakkaansa eduksi.
Vastuun ja riskin mahdollisista sijoitustappioista kantaa kuitenkin asiakas aina itse.
Omaisuu denhoitopalveluista peritään palkkio, joka on sopimuksella erikseen
sovittu ja määritelty. Palkkiot voivat perustua esimerkiksi salkun tuottoon tai ar-
voon ja olla kiinteitä tai vaihtuvia. (Finanssivalvonta 2013 f.)

2.4 Täyden valtakirjan omaisuu denhoitopalvelut

Omaisuu denhoidossa olevia varoja voivat olla täyden valtakirjan omaisuu denhoi-
topalvelussa olevat varat tai konsultatiivisessa omaisuu denhoidossa olevat varat.

Täyden valtakirjan omaisuu denhoidossa sijoitusomaisuutta hoidetaan asiakkaan ni-
miin. Tällöin omaisuu denhoitaja tekee sijoituspäätökset asiakkaan puolesta. En-
nalta on sovittu, tehdäänkö päätökset sovittun sijoitusstrategian perusteella vai va-
paasti. Konsultatiivisessa omaisuu denhoidossa asiakas itse suorittaa sijoituspäätök-
set. (Finanssivalvonta 2013 b.)

Konsultatiivisessa omaisuu denhoidossa asiakas tekee sopimuksen mukaan sijoitus-
päätökset itse. Asiakas voi huolehtia omien toimeksiantojen toteuttamisesta tai an-
taa toimeksiannot hoidettavaksi haluamalleen välittäjälle. (Leppiniemi, Lounasmeri
2013.)

Taulukossa numero 3 esitetään omaisuu denhoidossa olevat varat.

Kesäkuussa 2013 omaisuu denhoidossa olevia varoja oli yhteensä 134,7 miljardia
euroa. Tämä jakaantui niin, että täyden valtakirjan omaisuu denhoidossa oli 96,8
miljardia euroa ja konsultatiivisessa 37,8 miljardia euroa.

Taulukossa numero 3 nähdään, että kesäkuun lopussa 2013 täyden valtakirjan omai-
suu denhoidosta oli kotimaisia sijoitusrahastojen varoja 55,8 miljardia euroa. Koti-
maisten sijoitusrahastojen osuus 55,8 miljardia euroa sisältää sellaiset varat, jotka

rahastoyhtiö on antanut toisen yhtiön sijoitettavaksi. Omaisuudenhoidossa olevien varojen määrä yhteensä on kasvanut vuoden aikana n. 11 prosenttia.

OMAIUUDEH HOIDOSSA OLEVAT VARAT YHTEENSÄ							
	kesä.13	Vuosi-	Vuosi-	maal.13	12/2012	syys.12	kesä.12
	(mrd. euroa)	muutos (mrd. euroa)	muutos (%)	(mrd. euroa)	(mrd. euroa)	(mrd. euroa)	(mrd. euroa)
Täyden valtakirjan omaisuudenhoito	96,8	12,2	14,4	97	91,1	87,8	84,7
josta kotimaisten sijoitusrahastojen varoja	55,8	9,6	20,9	55,2	51,5	48,8	46,2
Konsultatiivinen omaisuudenhoito	37,8	2,7	7,8	37,9	37,3	35,5	35,1
Yhteensä	134,7	14,9	12,4	134,9	128,3	123,3	119,8

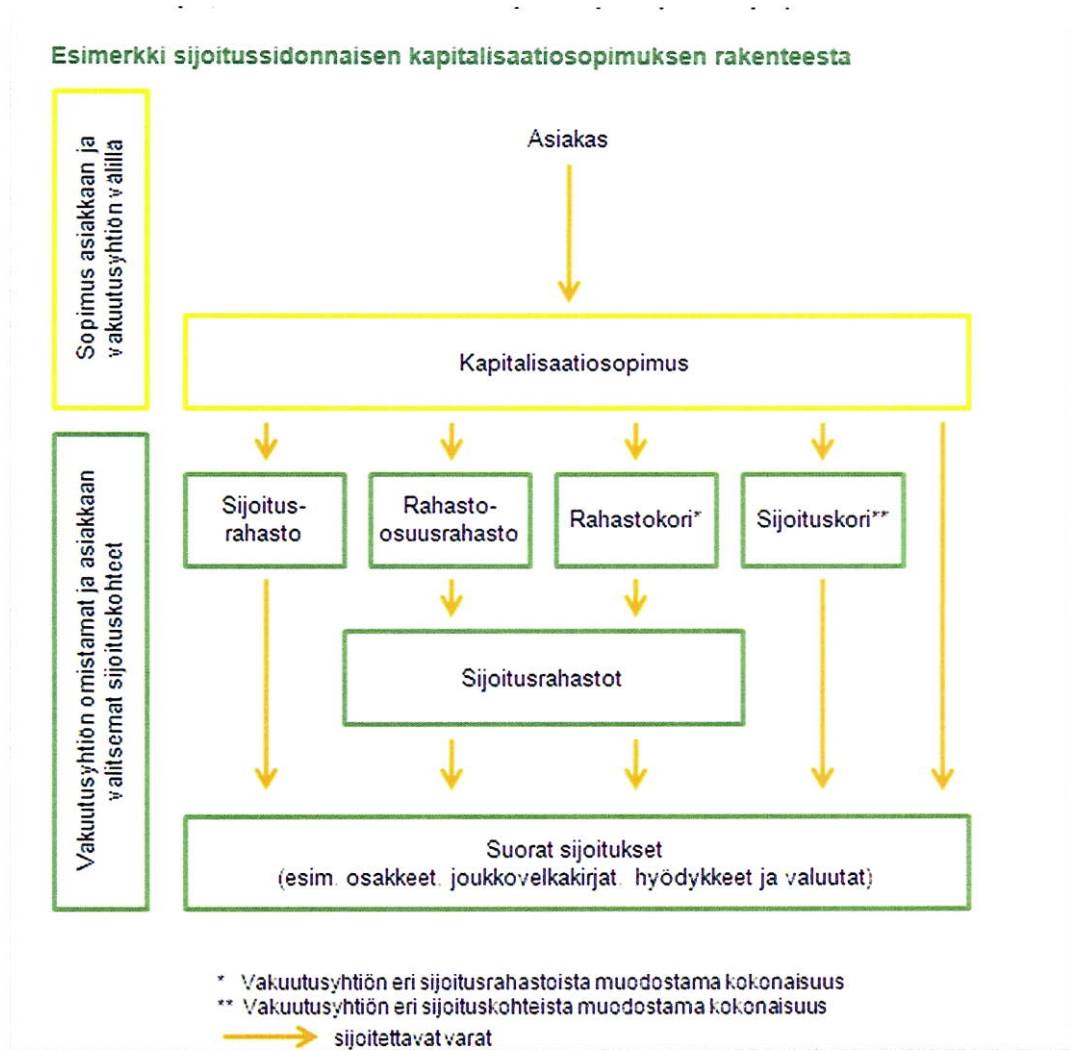
TAULUKKO 3. Omaisuudenhoidossa olevat varat esitettynä kesäkuussa 2013 (Finanssivalvonta 2013 b.)

2.5 Kapitalisaatiosopimukset

Kapitalisaatiosopimukset ovat vakuutusyhtiöiden tarjoamia sijoitusinstrumentteja. Ne ovat sopivia sijoituskohteita pitkäaikaiseen sijoittamiseen, koska niitä ei pysty nopeasti muuttamaan rahaksi. Kapitalisaatiosopimukset poikkeavat vakuutusyhtiön muista tuotteista siinä, että ne eivät sisällä vakuutusturvaa. Niissä ei vakuuteta ketään henkilöä eivätkä ne sisällä vakuutettua riskiä. Kapitalisaatiosopimukset eivät sisällä varainhoitopalveluita kuin erikseen niin sovittaessa. Kapitalisaatiosopimukset eivät kuulu talletussuojan piiriin eli niihin liittyy periaatteessa riski, että asiakas menettäisi säästönsä, jos vakuutusyhtiö ajautuisi selvitystilaan. Tämä on kuitenkin erittäin epätodennäköistä Suomessa, jossa Finanssivalvonta valvoo jatkuvasti vakuutusyhtiöiden vakavaraisuutta. (Finanssivalvonta 2013 d.)

Kapitalisaatiosopimuksia on kahdenlaisia, laskuperustekorkoisia ja sijoitussidonnaisia. Laskuperustekorkoisessa sopimuksessa asiakkaan varat sijoitetaan eri sijoituskohteisiin vakuutusyhtiön päättämällä tavalla. Kapitalisaatiosijoitusta hyvitetään kuukausittain laskuperustekorolla. Laskuperusteisessa kapitalisaatiosopimuksessa vakuutusyhtiö vastaa sijoituksen riskistä. Tästä johtuen on laskuperusteisissa kapitalisaatiosopimuksissa myös alhaisempi tuotto. Sijoitussidonnaisessa sopimuksessa sijoitukset ovat asiakkaan itsensä valitsemia ja asiakas vastaa itse riskeistä. Sijoitussidonnaisten tuotto tuloutetaan vasta sitä mukaa kuin vakuutusyhtiöiltä saadaan suorituksia tai sijoitus päättyy. Kapitalisaatiosopimus katsotaan verottomaksi vakuutuspalveluksi. (Leppiniemi, J. & Lounasmeri, S. 2013.)

Kuviossa numero 4 on Finanssivalvonnan esimerkki sijoitussidonnaisen kapitalisaatiosopimuksen rakenteesta.

KUVIO 4. Esimerkki sijoitussidonnaisesti kapitalisaatiosopimuksesta ja sen rakenteesta (Finanssivalvonta 2013 d.)

Kapitalisaatiosopimusta pidetään arvonnlisäverotuksessa vakuutuksena, ja näin vakuutusyhtiön asiakkailta veloittamat maksut ja palkkiot ovat verottomia vakuutuspalvelua koskevan verottomuussäännöksen perusteella. Tämä ei perustu oikeuskäytäntöön tai verottajan ohjeistukseen, mutta tämän uskotaan olevan alalla jatkossa eli 1.5.2013 lähtien vallitseva kanta.

Arvonnlisäverolain 44 §:n perusteella veroa ei suoriteta vakuutuspalvelun myynnistä ja välityksestä. Verotonta vakuutuspalvelun myyntiä ja välitystä ovat esimerkiksi

vakuutusmaksut, välityspalkkiot sekä vakuutustoimintaan kiinteästi liittyvät palvelut.

Verottomia vakuutustoimintaan liittyviä palveluita ovat

- vakuutushakemusten käsittely
- vakuutuksen hoitoon liittyvät palvelut
- vakuutustaloudelliset palvelut
- eläkkeitä ja vakuutuskorvauksia koskevat ratkaisu, laskenta- ja päätöspalvelut
- eläkkeiden ja vakuutuskorvausten suoritus- ja tilastointipalvelut
- eläkevastuu ja eläkemenoennustepalvelut
- vakuutustoimintaan liittyvät vahingontarkastuspalvelut

Edellä mainitut palvelut ovat verottomia myös silloin, kun vakuutusyhtiö ostaa ne ulkopuolisilta. (Arvonlisäverolaki 1501/1993, 44 §)

2.6 Omaisuudenhoitoon liittyvät palkkiot

Omaisuudenhoitoon liittyvistä palkkioista sovitaan asiakkaan kanssa tehdyssä kirjallisessa sopimuksessa. Sopimuksesta on käytävä ilmi palkkiorakenteet ja hinnat sekä se miten palkkiot lasketaan. Yleinen käytäntö on, että omaisuudenhoitoon liittyvät palkkiot veloitetaan asiakkaalta yleensä kaksi tai neljä kertaa vuodessa. Kerran kuussa veloittavat palkkiot ovat erittäin poikkeuksellisia.

2.6.1 Aloitus- ja lopetuspalkkiot

Verohallinnon ohjeessa omaisuudenhoitajan palkkiolla tarkoitetaan korvausta, joka veloitetaan täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelujen suorittamisesta. Alalla on yleistä, että aloituspalkkio ja myös lopetuspalkkio peritään, kun sopimus asiak-

kaan kanssa päättyy. Aloitus ja lopetuspalkkiot ovat osa omaisuudenhoitopalvelusopimuksen perusteella perittyä palkkiota ja ne luetaan veronperusteeseen. Niistä on siten suoritettava arvonlisäveroa samoin edellytyksin kuin palkkiosta, jotka veloitetaan täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelujen suorittamisesta. Arvonlisäverotuksessa ei ole merkitystä sillä mitä nimitystä peritystä palkkiosta peritään vaan sillä, että myyty palvelu ratkaisee verotuksen.

2.6.2 Palkkionpalautukset

Palkkionpalautukset tarkoitetaan Suomen arvopaperimarkkinalain luvun 4 1 §:n 3. momentissa määriteltyjä sijoitus- tai oheispalvelun tarjoamisen yhteydessä kolmannelle osapuolelle annettavia tai tältä saatavia suoritteita ja muita etuuksia. Verottajan ohjeessa ei ole otettu kantaa sijoitusrahastojen hallinnointipalkkioiden palautukseen. Finanssialan keskusliiton tiedossa on, että Konserniverokeskus on antanut asiaa koskevia kannanottoja. Kannanottoja ei kuitenkaan ole julkaistu, joten asia on jäänyt muille alalla toimijoille epäselväksi. (Finanssialan Keskusliitto 2013.)

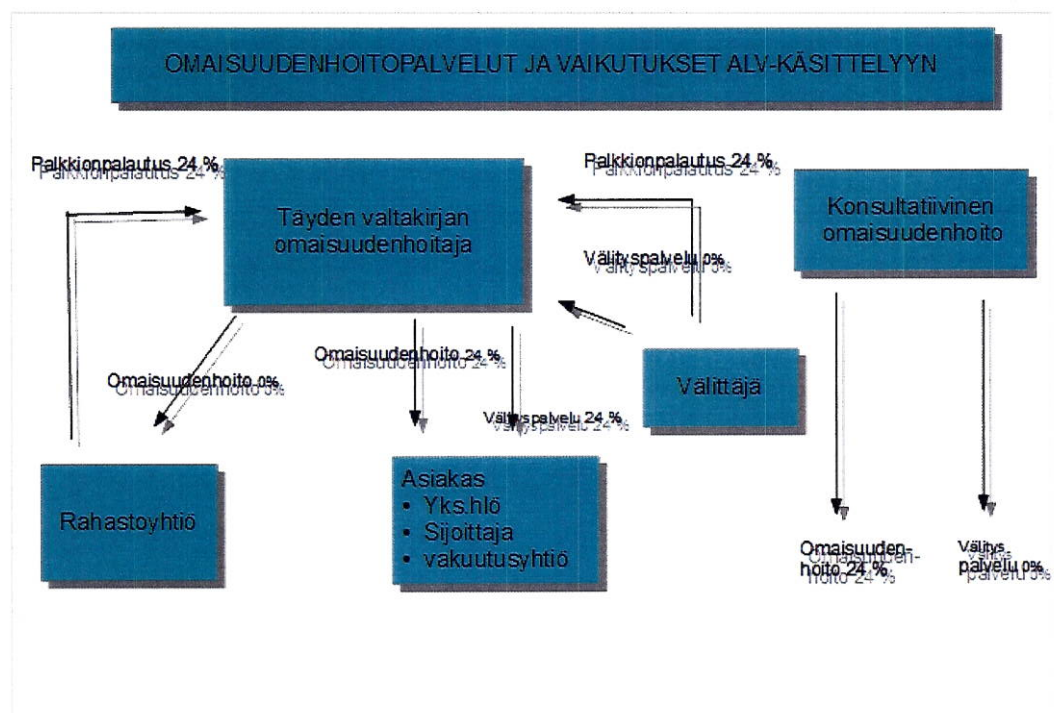
2.6.3 Kaupankäyntipalkkiot, merkintä- ja lunastuspalkkiot

Kaupankäyntipalkkiot sekä merkintä ja lunastuspalkkiot ovat arvonlisäverollisia omaisuudenhoitopalvelun alla. Sen sijaan kun täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelua myydään sijoitusrahastoja hallinnoivalle yhtiöille, ei palvelu ole arvonlisäverollista. Tällaisessa tapauksessa omaisuudenhoitaja tekee sijoitusrahastojen varoja koskevat sijoituspäätökset. Näitä palveluita kutsutaan salkunhoitopalveluksi. Nämä omaisuudenhoitopalvelut ovat tyypillisiä sijoitusrahastojen hallinnointiin kuuluvia palveluja eivätkä arvonlisäveron alaisia. Keskusverolautakunnan ratkaisun mukaan nämä palvelut muodostavat kokonaisuuden, joka on erityinen ja olennainen osa sijoitusrahastojen arvonlisäverottomasta toiminnasta. (Verohallinto 2013c.)

Alla olevassa kuvassa esitetään omaisuudenhoitopalveluiden vaikutukset alv-käsittelyyn Suomessa.

2.6.4 Kapitaalisopimusten palkkiot

Kapitaalisopimuksista peritään erilaisia palkkioita ja kuluja. Kulut voivat olla seuraavanlaisia kuormituspalkkiot, hoitopalkkiot, varainhoitokulut, toimenpidepalkkiot ja takaisinostokulut. Kulut peritään siitä huolimatta onko säästöille kertynyt tuottoa vai ei. Nämä kulut ja palkkiot ovat verottomia vakuutuspalvelua koskevan verottomuussäännöksen perusteella.

KUVIO 5. Alv käsittelyn vaikutukset omaisuudenhoitopalveluihin Suomessa (Laitinen 2013, 6)

3 VEROTUSKÄYTÄNNÖN MUUTOS

Tässä luvussa käsitellään täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluiden arvonlisäverokäsittelyn muutosta. Ensimmäisissä luvuissa kerrotaan mikä oli ollut näiden omaisuudenhoitopalveluiden arvonlisäverokäsittely ennen uuden lain voimaan tuloa ja mihin se oli perustunut. Tämän jälkeen on kuvattu Euroopan unionin tuomioistuimen antamaa uutta päätöstä asiasta eli tilannetta ja syitä, jotka johtivat tähän arvonlisäverokäsittelyn muutokseen myös Suomessa. Seuraavaksi on esitelty päätöksen tuomia vaikutuksia Suomessa. Verohallinto antoi asiasta uuden ohjeen marraskuussa 2012. Lopussa on käyty läpi muutoksen merkitystä omaisuudenhoitoyhtiöissä sekä tarkemmin ohjeen sisältöä asiasta. Euroopan tuomioistuimen antamaa päätöstä ja sen seurauksia on myös vertailtu muihin EU-maihin ja heidän reagointiaan asiaan.

3.1 Verotuskäytäntö keväällä 2013

Kevääseen 2013 asti on Suomessa täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluita pidetty arvonlisäverotuksessa verottomina rahoituspalveluina. Edellä mainittu käytäntö perustuu korkeimman hallinto-oikeuden tekemään päätökseen KHO 31.3.1999 T686. Tästä päätöksestä on muodostunut vallitseva verotuskäytäntö, jota noudatettiin 1.5.2013 asti.

3.2 Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu 31.3.1999/686

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa (31.3.1999/686) ilmenee että, sijoitusyhtiö oli käynyt kauppaa asiakkaan nimissä että lukuun. Sijoituspalveluyhtiöllä oli asiakkaan kanssa erillinen sopimus sijoituskohteiden hoitamisesta siten, että toimeksisaajalla oli päätösvalta sijoitusten tekemisestä. Korkein hallinto-oikeus perusteluissaan totesi, että arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdan sanamuodossa arvonlisävero kaupan käsite on laajempi. Korkein hallinto-oikeus totesi, että kyseisessä tapauksessa omaisuudenhoito oli arvonlisäverolain 42 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettua arvopaperikaupankäyntiä ja täten veroton rahoituspalvelu.

3.3 Euroopan tuomioistuimen päätös C-44/11 Deutsche Bank

Euroopan unionin tuomioistuin (EUT) teki tähän mennessä noudatettua verotuskäytäntöä muuttavan päätöksen heinäkuussa 2012.

Euroopan tuomioistuimen antama päätös asiasta muutti vuodesta 1999 vallinneen käytännön ja tilan kokonaan. Euroopan tuomioistuimen asiassa C-44/11 (Deutsche Bank AG) antaman tuomion perusteella täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelua ei voida pitää arvonlisäverottomina palveluina vaan ne katsotaan arvonlisäverollisiksi konsultointipalveluiksi. (Verohallinto 2013b.)

3.4 Tuomio ja sen perustelut

Euroopan tuomioistuin totesi perusteluissaan, että täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelujen käsittävän sekä neuvontapalvelun että itse arvopaperien oston ja myynnin. Palvelut olivat keskenään samanarvoisia ja liittyivät niin läheisesti toisiinsa, joten ne voitiin nähdä yhtenä kokonaispalveluna. Kokonaispalvelu käsitti sijoituskohteiden analysointia, osto- ja myyntitoimeksiantojen suorittamista ja sijoitussalkun hallinnointia. Euroopan unionin tuomioistuin tulkitsi asian niin, että kyseessä oli arvonlisäverollinen palvelu. Kokonaisuuden sisältäessä myös neuvontapalveluja katsottiin, että se ei voi olla arvonlisäveroton palvelu. Euroopan unionin tuomioistuimen tuomiosta lähtien täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluja pidetään arvonlisäverollisina palveluina. (Verohallinto 2013b.)

3.5 Tuomion vaikutukset

Tästä eteenpäin täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluja myyvän tulee laskuttaa kyseiset palvelut verolla. Ostajan ollessa yksityishenkilö palkkiosta suoritetaan arvonlisävero. Samoin ostajan ollessa elinkeinonharjoittaja ja mikäli ostajan kiinteä toimipaikka on myös Suomessa, palkkiosta suoritetaan arvonlisävero. Jos verotonta rahoituspalvelua myyvä yhtiö ostaa kyseisiä palveluja on ostoon sisältyvä arvonlisävero vähennyskelvoton arvonlisäverotuksessa ja jää yhtiön kustannukseksi.

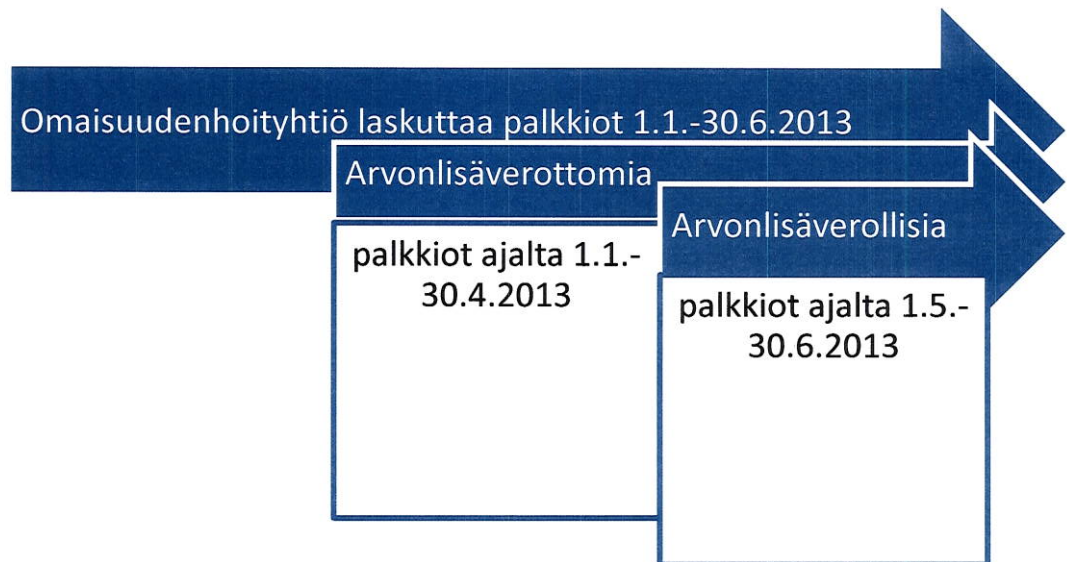
Ostajan kiinteän toimipaikan ollessa toisessa EU-maassa tai EU:n ulkopuolella, johon palvelu luovutetaan, ei täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelujen myyntimaa ole Suomi. Tässä tapauksessa palkkio ei ole arvonlisäverollinen. Palvelujen myyjä määrittelee ostajan antamien tietojen perusteella ostajan kiinteän toimipaikan, johon palvelu on luovutettu. Yleensä tämä on ostajan liiketoiminnan kotipaikka. Jos ostajalla olisi useampia kiinteitä toimipaikkoja, voidaan kiinteää toimipaikkaa selvittää esim. ostajan kanssa tehdyn sopimuksen perusteella, palvelujen luonteen perusteella tai mikä ostajan kiinteä toimipaikka maksaa kyseiset palvelut. Nämä ohjeet määräytyvät palvelujen myyntimaasäännöksistä. (Verohallinto 2013 a.)

3.6 Vaikutukset Suomessa – Verohallinnon ohje 14.11.2012

Verohallinto toimi nopeasti Euroopan tuomioistuimen päätöksen jälkeen ja julkaisi uudet ohjeet täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelujen arvonlisäverokäsittelystä. Verohallinnon julkaiseman uuden ohjeen mukaisesti nämä palvelut tulee käsitellä arvonlisäverollisina palveluina 1.5.2013 lähtien. Täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelun ei katsota olevan jatkuvana suorituksena myyty palvelu. Verovelvollisuus jatkuvana suorituksena myydyissä palveluissa syntyy vasta tilitysjakson perusteella (AVL 15§ 2 momentti).

Esimerkki uuden lain soveltamisesta:

Omaisuudenhoitoyhtiö laskuttaa täyden valtakirjan omaisuudenhoidopalkkionsa 6 kuukauden välein. Laskutusjakso on 1.1. – 30.6. Uutta lakia sovelletaan 1.5. lähtien, joka tarkoittaa, että kyseiset palvelut ajalta 1.1 - 30.4. käsitellään arvonlisäverottomina ja 1.5. – 30.6. väliseltä ajalta palkkiot käsitellään arvonlisäverollisina.

KUVA 6. Täyden valtakirjan omaisuudenhoidopalvelut arvonlisäverotuksessa 1.5. lähtien (Verohallinto 2013 b.)

3.7 Tuomion vaikutus omaisuudenhoidoyhtiössä

Muutos vaikuttaa omaisuudenhoidoyhtiöiden arvonlisäveroasemaan. Omaisuudenhoidoyhtiöllä voi olla nyt verollista toimintaa. Tällöin omaisuudenhoidoyhtiö voi myös tehdä vähennyksiä arvonlisäverotuksessa.

3.8 Muutoksen merkitys omaisuudenhoidoyhtiössä

Omaisuudenhoitoyhtiöt tarjoavat yksilöllistä varainhoitoa. Omaisuudenhoidotaja tekee sijoituksiin liittyvät päätökset kokonaan tai osittain. Tuleva veromuutos käsittää vain yksilöllisen varainhoidon arvonlisäverokäsittelyn. (KPMG 2013.)

Jos sijoitusrahaston salkunhoito perustuu täyden valtakirjan omaisuudenhoidosopimukseen, voi omaisuudenhoidoyhtiö kuitenkin veloittaa palkkionsa rahastoyhtiöltä verottomana. (KPMG 2013.)

OmaisuuDENHOITOPALKKIOT, jotka sisältävät arvonlisäveron, ovat sijoittajille useimmiten vähennyskeltvottomia kuluja. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että palkkioiden verollisuus tulee nostamaan sijoittajien kuluja.

Verohallinnon ohjeesta ei käy ilmi transaktiopalkkioiden arvonlisäverokäsittely. Samoin palkkionpalautukset sekä sijoitusvakuutuksiin ja kapitalisaatiosopimukseen liittyvä varainhoito ja niiden arvonlisäverokäsittelyyn ei ole annettu ohjeistusta. Epäselvää on ratkaiseeko näissä edellä mainituissa asioissa verotuskäytännön asiakkaan kanssa tehdyn sopimuksen sisältö.

Verottajan ohjeistus täyden valtakirjan omaisuudenhoitoon liittyvästä arvonlisäverosta on ollut niin epäselvä, että siitä ei ole selvinnyt käytännössä noudatettava verolinjaa. Alalla toimivat yhtiöt ovat joutuneet hakemaan verottajalta ennakkopäätöksiä selvittääkseen ongelmia ja avoimia asioita jokapäiväisessä arkipäivän toiminnassaan. Keskusverolautakunta on antanut asiasta muutamia ratkaisuja, jotka eivät ole vielä lainvoimaisia. Näistä ratkaisuista tultaneen valittamaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen. (Finanssialan keskusliitto 2013.)

Hinnoittelu, laskutus, toimintaprosessit sekä muut muutokset ovat olleet mittavia. Verovelvolliselle on näin jäänyt liian lyhyt siirtymäaika toteuttaakseen nämä kaikki edellä mainitut muutokset. Verohallinnon ohjeen ei voi katsoa olevan kohtuullinen, koska tekniset muutokset on ollut mahdotonta toteuttaa näin nopealla aikataululla. (Finanssialan keskusliitto 2013.)

OmaisuuDENHOITOPALVELUITA säänteleä muut keskeiset lait kuten arvopaperilainsäädäntö ja sijoituspalvelulaki. Näitä lakeja eikä muita omaisuudenhoitopalveluiden erityispiirteitä ole otettu huomioon verottajan ohjeessa. Verottaja on ohjeessaan katsonut kahden erillisen palvelun muodostavan kokonaisuuden, jota tuli tarkastella yhtenä erillisenä kokonaispalveluna. Arvopaperilainsäädännön ja sijoituspalvelulain perusteella omaisuudenhoitopalvelua ja asiakkaan toimeksiantojen välittämistä ja toteuttamista pidetään erillisinä palveluina. (Finanssialan keskusliitto 2013.)

3.9 Keskusverolautakunnan päätökset 8.5.2013

Keskusverolautakunta antoi 8.5.2013 neljä ratkaisua omaisuudenhoitopalveluun liittyvän palkkion arvonlisäverosta. Ratkaisuista kolme julkaistiin lyhennelminä

24.5.2013, joissa on kyse siitä, muodostavatko yhtiön myymät palvelut sijoitusrahastojen kannalta erillisen kokonaisuuden ja onko tapauksissa kyse arvonlisäverottomien rahoituspalvelujen myynnistä. Nämä päätökset eivät ole vielä lainvoimaisia.

Yhteenvedon voitaneen todeta, että Keskusverolautakunta katsoi asiakkailta täyden valtakirjan omaisuudenhoitosopimuksen perittävät palkkiot laajasti verollisiksi. Itse omaisuudenhoitopalkkion lisäksi sekä kaupankäyntipalkkiot että merkintä- ja lunastuspalkkiot katsottiin arvonlisäverollisiksi omaisuudenhoitopalvelun alla. Ratkaisu ei ollut kaupankäyntipalkkioiden verollisuuden kannalta odotettu.

Konsultatiivisen varainhoidon osalta todettiin, että kaupankäyntipalkkiot ym. ovat edelleen verottomia. Konsultoivasta varainhoitopalvelusta peritty palkkio on aikaisemman verotuskäytännön mukaisesti verollinen palvelu.

Sijoitusrahastoja arvonlisävero ei edelleenkään koske.

3.10 Säästöhenkivakuutukset ja kapitalisaatiosopimukset

Asiassa KVL:021/2013 oli ratkaistavana omaisuudenhoitajan vakuutusyhtiölle myytävästä palvelusta, sijoitussidonnaisten vakuutusten hoito, perityn palkkion verollisuus. Keskusverolautakunta katsoi tässä asiassa, että palkkio on verollinen eikä sitä pidetty laissa tarkoitettuna välittömästi vakuutuksen hoitoon liittyvänä palveluna, joka on veroton.

Keskusverolautakunta katsoi asiassa, että palvelukokonaisuus sisälsi niin läheisesti eri palveluita, että ne yhdessä muodostivat yhden jakamattoman taloudellisen kokonaisuuden. Tällaisen kokonaisuuden jakaminen olisi ollut teennäistä. Keskusverolautakunta mukaan vapautuksia arvonlisäverosta ei voida tässä tapauksessa soveltaa. (Verohallinto 2013 c.)

Huomioitavaa on se, että arvonlisäveroa peritään nimenomaan omaisuudenhoitoon liittyvistä palkkioista eikä vakuutussäästöistä. Näin ollen veron euromääräinen vaikutus voi lopulta jäädä käytännössä suhteellisen pieneksi. Kaupankäyntipalkkioiden osalta veron vaikutus on tietysti sitä suurempi, mitä suurempi on omaisuudenhoitajan kaupankäyntiaktiivisuus.

3.11 Sijoitusrahastojen hallintapalvelu

Keskusverolautakunta käsitteli asiassa KVL:021/2013 täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluita, jossa yhtiö myi palveluitaan asiakkaalle, joka harjoitti sijoitusrahastojen hallinnointia. Näiden palveluiden katsottiin olevan salkunhoitopalveluita. Tämän tyyppisiä omaisuudenhoitopalveluita pidettiin tyypillisinä sijoitusrahastojen hallinnointipalveluina. Tämän palvelun katsottiin olevan sijoitusrahastojen arvonnäisäverotonta palvelua, koska se muodosti olennaisen ja erityisen osan palvelusta. (Verohallinto 2013 c)

3.12 Lisäohjeistus lakiin

Verohallinto on syksyllä 2013 päivittämässä aihepiiristä loppuvuodesta 2012 julkaisemaansa ohjetta. Finanssiala pyrkii vaikuttamaan kaikkiin tavoin ohjeeseen sisältöön. Ohjeen antamista ei pidetä järkevänä, koska edellä mainitut ratkaisut eivät ole vielä lainvoimaisia ja niihin tultaneen hakemaan muutosta korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Alan yritykset joutuisivat oikaisemaan jo mahdolliset tekemänsä muutokset, mikäli korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisut eivät olisi samoja kuin Keskusverolautakunnan. Lisäohjeistuksen antamista ei tällaisessa tilanteessa voi pitää järkevänä. (Finanssialan Keskusliitto 2013.)

Verotuksen ennustettavuus on hyvän verojärjestelmän tunnusmerkki. Nyt verohallinnon uuden ohjeistuksen laatiminen ilman lainvoimaa olevien ratkaisujen perusteella poikkeaa tästä. (Finanssialan Keskusliitto 2013.)

Osakekaupankäynti on arvonnäisäverosta vapaata. Täyden valtakirjan omaisuudenhoitosalkuissa tapahtuva kaupankäynti on eri asemassa kuin osakekaupankäynti tässä ohjeessa. Verokohtelu asettaa tässä tapauksessa täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluja tarjoavat sijoituspalveluyritykset eri asemaan. Tämä myös vaikuttaa sijoittajien käyttäytymiseen, ja tällä tavoin voi ohjata ja vaikuttaa niin, että täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluista hakeudutaan pois. Asia on kaiken kaikkiaan koko finanssialalla tällä hetkellä varsin epäselvä. (Finanssialan Keskusliitto 2013.)

3.13 Ulkomaiset yhtiöt ja muut EU-maat

Ulkomaisten vakuutusyhtiöiden osalta tilanne on se, että mm. Irlannissa vakuutusyhtiöt eivät maksa arvonlisäveroa lainkaan. Luxemburgissa arvonlisävero on tällä hetkellä 15 %, mutta tulee lähivuosina nousemaan ilmeisesti 18 prosenttiin. Suomessa vero on tällä hetkellä 24 %. (Veronmaksajain keskusliitto 2013.)

Jos ulkomainen omaisuudenhoitaja myy suomalaiselle kuluttajalle omaisuudenhoitopalveluita, niin tässä tapauksessa sovelletaan myyjän kotivaltion verotusta. Myyjän kotivaltion verotus voi olla paljon pienempi kuin Suomen tämän hetken verokanta. Ulkomaiset omaisuudenhoitajat ovat näin eri asemassa ja saavat merkittävän kilpailuedun verrattuna suomalaisiin yhtiöihin. Tämä vääristää kilpailua ja tämän tyyppisiä veropäätöksiä ei tulisi tehdä. (Finanssialan Keskusliitto 2013.)

Muut EU maat eivät ole reagoineet vastaavalla tavalla Euroopan tuomioistuimen päätökseen ja näin nopealla aikataululla kuten Suomessa on tehty. Toiset EU maat eivät ole olleet valmiita tekemään päätöksiä näin nopeasti ennen kuin on selvitetty päätösten soveltuvuus paikallisesti. (Finanssialan Keskusliitto 2013.)

4 TILANNEKARTOITUS OMAISUUDENHOITOYHTIÖISSÄ

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin 1.5.2013 voimaan tullutta täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelujen muutosta. Tutkimuksessa selvitettiin, mikä oli verotuskäytäntö ennen lakimuutosta ja mihin se perustui. Tämä jälkeen käytiin läpi verottajan marraskuussa 2012 antama uusi ohjeistus asiasta. Haastattelujen avulla pyrittiin saamaan selville mitä muuttuva käytäntö on merkinnyt omaisuudenhoitoyhtiöissä. Tutkimuksessa on vertailtu verottajan ohjeistusta asiasta ja avoimia sekä selvitettäviä asioita, joita omaisuudenhoitoyhtiöissä on syntynyt veromuutoksen jälkeen. Muutoksen jälkeen verottajalta on haettu ennakkopäätöksiä liittyen tähän asiaan. Tutkimuksessa on lyhyesti käyty läpi verottajan julkaisemia ennakkopäätöksiä asiasta.

4.1 Haastatteluaineiston kerääminen

Haastattelut tehtiin ajalla toukokuu 2013 – syyskuu 2013. Haastateltavat henkilöt olivat sijoituspalveluita tarjoavien yhtiöiden erikoisasantuntijoita. He työskentelivät erilaisissa työtehtävissä. Kysymykset lähetettiin sähköpostitse ja vastauksia analysointiin sähköpostivastauksista. Selventäviä kysymyksiä tehtiin myös suullisesti myöhemmin ja koko aineisto koottiin yhteen teemoittain.

4.2 Haastattelujen tulokset

4.2.1 Arvonlisäveromuutoksen vaikutus yhtiön toimintaan

Arvonlisäveromuutos on teettänyt omaisuudenhoitoyhtiöissä paljon järjestelmätöitä. Asioita on hankaloittanut epäselvä tilanne sen suhteen, mitä palkkioita pitää verottaa ja mitä ei. Haastateltavien mielestä ohje on laadittu hyvin yleisellä tasolla ja toimijat ovat odotelleet verottajalta selkeämpää ohjeistusta. Osa haastateltavista kertoi varmuuden vuoksi hinnoitelleensa kaikki järjestelmissään olevat tuotteet verollisiksi.

Esille tuli myös se, että aikataulullisesti omaisuudenhoitoyhtiöissä tuli kiire toteuttaa tarvittavat muutokset. Järjestelmiin tehtävissä teknisissä muutoksissa tarvitaan

usein miten ulkopuolisia konsultteja ja näin muutokseen valmistautumiseen olisi tarvittu huomattavasti enemmän aikaa. Täyden valtakirjan omaisuudenhoitosopimukset on myös käyty läpi ja päivitetty tarvittaessa.

Omaisuudenhoitajat ovat pyrkineet siihen, että tuotteita ja palvelumalleja on muokattu sellaisiksi, että omaisuudenhoitopalkkiota ei perittäisi tai se olisi nykyistä pienempi. Alalla kehitetään jatkuvasti uusia tuotteita, joilla sijoittajan yksilöllisiä tarpeita palveleva varojen allokointi voidaan jatkossakin tarjota alv-tehokkaasti.

4.2.2 Arvonlisäveromuutoksen vaikutus yhtiöiden tulevaisuuteen

Omaisuudenhoitoyhtiöissä todettiin, että käytännössä konsultaatioinen ja täyden valtakirjan omaisuudenhoito ovat jatkossa eriarvoisessa asemassa, koska konsulttivassa omaisuudenhoidossa veroa ei tarvitse maksaa välityspalkkioista. Tämä voi tulla aiheuttamaan sen, että täyden valtakirjan sopimuksia pyritään keinotekoisesti muuttamaan konsulttoiviksi. Ala on perinteisesti ollut tällaisissa asioissa hyvin innovatiivinen.

Verotuskäytännön muutos johti myös siihen, että omaisuudenhoitopalvelujen tarjoaminen jatkossa sijoitusrahaston muodossa on perinteistä täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelua houkuttelevampi vaihtoehto, koska arvonlisävero ei koskenut sijoitusrahastoja.

4.2.3 Asiakkaiden reaktiot

Asiakkaat eivät kuitenkaan ole vielä kovin merkittävästi reagoineet muutokseen tai tehneet sen johdosta asiasta erikseen kyselyjä.

4.2.4 Verottajan ohjeistus asiassa

Verottajan ohjeistus asiasta on jäänyt hyvin avoimeksi ja ohjeesta on jäänyt hyvin keskeneräinen kuva alalla toimivien keskuudessa. Tilanne alalla on auki edelleen ja kukaan ei oikein tiedä lopullista käytäntöä kaikissa tapauksissa.

Keskusteluissa tuli ilmi, että alalla tiedettiin joidenkin hakeneen ennakkotietoa Konzerniverokeskuksilta, mutta nämä ennakkotiedot eivät tule olemaan julkisia.

Pohdintaa oli herättänyt myös se, että kapitalisaatiosopimuksia pidetään arvonlisäverotuksessa vakuutuksena ja näin vakuutusyhtiöiden veloittamat palkkiot ovat arvonlisäverottomia. Omaisuudenhoitoyhtiöissä oli pohdittu tämän vaikutusta tulevaisuudessa asiakkaiden valitsemiin sijoitusmuotoihin. Aihe on herättänyt asiantuntijoiden keskuudessa paljon pohdintaa.

Alla lainaus veroasiantuntijan kanssa käydystä keskustelusta liittyen kapitalisaatiosopimukseen

[REDACTED]

Sijoitusrahastoille myytävien omaisuudenhoitopalveluiden verottomuuden todettiin ohjaavan sijoittamista kenties tulevaisuudessa rahastorakenteita kohti.

Kaikki totesivat tilanteen olevan edelleen avoin, koska korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuilla tulee olemaan merkitystä, jos niissä päädytään erilaisiin päätöksiin kuin jo tehdyissä Keskusverolautakunnan ennakkopäätöksissä.

4.2.5 Yhteenveto haastatteluista

Tehtyjen haastatteluiden pohjalta voi todeta, että tilanne omaisuudenhoitoalalla on hyvin sekava. Kukaan ei tarkkaan tiedä miten asiaa lopulta tullaan säätelemään.

Verottajalla on ennakkoratkaisuhakemuksia, joista tullaan vielä varmaan myöhemmin valittamaan. Voi siis olla, että lopullisten vastausten saamiseen voi mennä 1-2 vuotta.

Johtopäätökset ovat olleet alan kannalta kielteisiä eli omaisuudenhoitoon liittyvät palvelut on katsottu hyvin laajalti verollisiksi. Keskusverolautakunnan päätöksistä tultaneen valittamaan, joten tämä merkitsee, että lopullisia päätöksiä saadaan odottaa mahdollisesti 1-2 vuotta. Suomen verottaja on toiminut Euroopan tuomioistuimen päätöksen jälkeen eri tavalla kuin muut EU maat. Muissa EU maissa ei ole reagoitu päätökseen näin nopeasti kuin Suomessa. Suomen verottaja on tehnyt pitemmälle meneviä tulkintoja Keskusverolautakunnan ratkaisuissa mitä Euroopan tuomioistuimen päätöksessä käsiteltiin.

5 YHTEENVETO

Tämän oppinnäytetyön tutkimusongelmana oli selvittää, mitä tarkoittaa täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelujen arvonlisäveromuutos vuonna 2013. Tavoitteen oli selvittää miten selkeä verottajan antama ohje oli toteuttaa omaisuudenhoitoyhtiöissä ja mitä kyseiset omaisuudenhoitopalkkiot ovat, joita muutos koski.

Teoriaosuudessa tarkastellaan sijoitusyhtiöiden toimintaa yleisesti Suomessa sekä omaisuudenhoitoyhtiöitä. Työn teoria osuudessa kerrotaan tilanne ennen arvonlisäveromuutoksen voimaantuloa ja se, mihin sen hetkinen käytäntö on perustunut. Tämän jälkeen teoriaosuudessa käydään läpi verottajan uuden ohjeen sisältö sekä Euroopan tuomionistuimen päätös, joka johti Suomessa uuteen ohjeistukseen. Teoria osuudessa kerrotaan myös muutamasta Keskusverolautakunnan päätöksestä, jotka Keskusverolautakunta on julkaissut kesäkuussa 2013.

Työn empiirinen osa koostuu haastatteluista, joita tehtiin neljälle henkilölle omaisuudenhoitoyhtiöissä. Henkilöt toimivat erilaisissa asiantuntijatehtävissä yhtiöissä. Haastatteluissa pyrittiin saamaan esille asioita, joita yhtiöiden oli toiminnassaan muutettava ja mitä avoimia asioita mahdollisesti arvonlisäveromuutokseen liittyen vielä oli. Haastateltavien omia kokemuksia ja näkemyksiä on käytetty tutkimuksessa.

Tutkimuksessa kävi ilmi, että verottajan ohje näiden palvelujen osalta on ollut niin yleisellä tasolla ja vaikeaselkoinen, että omaisuudenhoitoyhtiöt ovat joutuneet hakemaan verottajalta ennakkopäätöksiä, jotta olisivat tienneet käytännön tilanteissa miten toimia. Käytännön tilanteissa on jouduttu pohtimaan toimintatapoja ja saamaan aikaan muita palveluita koskevia lainsäädäntövaatimuksia. Aikataulullisesti ohjeistus on annettu liian nopeasti Euroopan tuomioistuimen päätöksen jälkeen. Aikaa ei ole käytetty tämän liiketoiminnan erityispiirteiden tutkimiseen. Alalla toimivien omaisuudenhoitoyhtiöiden kanssa olisi tullut kartoittaa erilaiset liiketoimintamallit ja liitännäispalvelut, jotka alaan liittyvät. Verottajan ennakkopäätöksistä tulneen valittamaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen ja tähän voi mennä hyvinkin 1-2 vuotta. Jos veron jättää perimättä voi yhtiölle tulla 8 %:n veronkorotus. Toisaalta jos veron perii ja kilpailijat jättävät sen perimättä, saattaa se heikentää yhtiön kil-

pailuasemaa. Verottaja on nyt syksyllä 2013 antamassa asiasta todennäköisesti tarkemman ohjeen. Verohallinto on pyytänyt alalta kommentteja ennen lisäohjeistuksen antamista. Verottaja ei toiminut näin alkuperäisen ohjeen kanssa. Tutkimuksessa kävi ilmi, että lisäohjeistusta ei tulisi antaa ei-lainvoimaisiin ratkaisuihin perustuen. Tätä ei voida pitää asianmukaisena käytäntönä. Tutkimuksessa kävi myös ilmi, että muissa EU maissa ei ole reagoitu yhtä nopeasti Euroopan tuomioistuimen päätökseen. Samoin Euroopan tuomioistuimen päätös on tehty omaisuudenhoitopalkkiosta, joka perustui hallinnoitavien varojen kokonaisarvon perusteella eikä transaktiokohtaisesti, kuten esimerkiksi Keskusverolautakunnan julkaisemissa ratkaisuissa.

Validiteetilla ja realiteetilla mitataan tutkimuksen luotettavuutta. Tämän tutkimuksen reabiliteettia lisää se, että haastateltavat ovat kertoneet omista kokemuksistaan ja työtavoistaan. Haastateltavat henkilöt ovat työskennelleet useampia vuosia sijoituspalveluyrityksissä ja omaisuudenhoitoyhtiöissä ja ovat oman alansa erikoisasiantuntijoita. Haastattelujen tuloksena syntyneet vastaukset ovat samanlaiset kuin alalla vallitseva yleinen käsitys tilanteesta tällä hetkellä. Tutkimuksen reabiliteetti on myös hyvä, koska lähdeaineisto on erittäin luotettavaa ja monipuolista. Tutkimuksen pätevyys eli validiteetti on hyvä, koska haastateltavat ovat voineet itse tarkentaa ja selventää omia vastauksiaan.

Jatkotutkimuksessa voisi tutkia, miten verottaja tulee antamaan asiasta lisäohjeistusta. Perehtyä voisi myös siihen, että minkälaiset perusteet tulevat olemaan korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuissa. Tarkkailla kannattaisi myös muiden EU-maiden reagointia asiassa ja tulevatko he antamaan asiassa uutta ohjeistusta oman maansa arvonlisäverotukseen täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluissa.

LÄHTEET

Korkein hallinto-oikeus 31.3.1999/686

KVL:n ennakkoratkaisut 2013 – Arvonlisäverotus. KVL021-023/2013

Laitinen, J. 2013. Muutoksia finanssi- ja vakuutusosalalla. PWC koulutusmateriaali 20.5.2013

Leppiniemi, J. & Lounasmeri, S. 2013. Yritysrahoitus. Helsinki: Sanoma Pro

ELEKTRONISET LÄHTEET

Arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501. Rahoituspalvelut 42 §. Finlex. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931501>

Arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501. Vakuutuspalvelut 44 §. Finlex. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931501>

Finanssialan keskusliitto 2013. Kannanotot ja lausunnot 14.6.2013. Finanssialan Keskusliiton internet-sivut [viitattu 30.9.2013]. Saatavissa: http://www.fkl.fi/kannanotot/lausunnot/Sivut/default.aspx?Paged=TRUE&p_Lausuno_x0020_annettu=20130709%2021%3a00%3a00&p_ID=549&PageFirstRow=31&&View={CC3B69D5-1BEE-49A2-A260-C531863A6252}

Finanssivalvonta 2013a. Rahastoyhtiöiden markkinaosuudet 2013. Finanssivalvonnan internet-sivut [viitattu 30.9.2013]. Saatavissa: http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Tilastot/Arvopaperimarkkinat/Rahastoyhtioiden_markkinaosuudet/Pages/kuviosivu.aspx

Finanssivalvonta 2013b. Omaisuudenhoidossa olevat varat 2013. Finanssivalvonnan internet-sivut [viitattu 30.9.2013]. Saatavissa: http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Tilastot/Arvopaperimarkkinat/Rahastoyhtioiden_markkinaosuudet/Pages/kuviosivu.aspx

Finanssivalvonta 2013c. Sijoitusalan palveluntarjoajat. Finanssivalvonnan internet-sivut [viitattu 28.10.2013]. Saatavissa: <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Palveluntarjoajat/Sijoitusala/Pages/Default.aspx>

Finanssivalvonta 2013d. Kapitalisaatiosopimukset. Finanssivalvonnan internet-sivut [viitattu 28.10.2013]. Saatavissa: <http://www.finanssivalvonta.fi/FI/FINANSSIASIAKAS/TUOTTEITA/SIJOITTAMINEN/KAPITALISAATIOSOPIMUKSET/Pages/Default.aspx>

Finanssivalvonta 2013e. Sijoitusrahastot. Finanssivalvonnan internet-sivut [viitattu 28.10.2013]. Saatavissa: <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Sijoitusrahastot/Pages/Default.aspx>

Finanssivalvonta 2013f. Omaisuudenhoito. Finanssivalvonnan internet-sivut [viitattu 28.10.2013]. Saatavissa: http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Finanssialan_palveluita/Sijoituspalvelut/Omaisuudenhoito/Pages/Default.aspx

KPMG 2013. Verohallinnon ohje täyden valtakirjan omaisuudenhoidon muuttuvasta arvonnlisäverokäsittelystä. KPMG internet-sivut [viitattu 28.10.2013]. Saatavissa: <http://www.kpmg.com/fi/fi/ajankohtaista/uutisia-ja-julkaisuja/taxflash/sivut/verohallinnon-ohje-tayden-valtakirjan-omaisuudenhoidon-muuttuvasta-arvonnlisaverokasittelysta.aspx>

Verohallinto 2013a. Palvelujen ulkomaankaupan arvonnlisäverotus 1.1.2010 alkaen. Verohallinnon internet sivut [viitattu 24.10.2013] Saatavissa: [http://www.vero.fi/fiFI/Syventavat_veroohjeet/Arvonnlisaverotus/Palvelujen_ulkomaankaupan_arvonnlisaverot\(14323\)#4_Kiinteä_toimipaikka](http://www.vero.fi/fiFI/Syventavat_veroohjeet/Arvonnlisaverotus/Palvelujen_ulkomaankaupan_arvonnlisaverot(14323)#4_Kiinteä_toimipaikka)

Verohallinto 2013b. Täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelut arvonnlisäverotuksessa. Verohallinnon internet-sivut [viitattu 1.8.2013] Saatavissa: [http://www.vero.fi/fiFI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/2012/Tayden_valtakirjan_omaisuudenhoitopalvel\(25042\)](http://www.vero.fi/fiFI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/2012/Tayden_valtakirjan_omaisuudenhoitopalvel(25042))

Verohallinto 2013c. Keskuverolautakunnan ennakkoratkaisut KVL: 021/2013. Verohallinnon internet-sivut [viitattu 1.8.2013] Saatavissa:

[http://www.vero.fi/fiFI/Syventavat_veroohjeet/Keskusverolautakun-
nan_KVL_ennakkoratkaisut/Arvonlisaverotus/2013/KVL0212013\(27327\)](http://www.vero.fi/fiFI/Syventavat_veroohjeet/Keskusverolautakunnan_KVL_ennakkoratkaisut/Arvonlisaverotus/2013/KVL0212013(27327))

Veronmaksajat 2013. Keskeisten maiden arvonlisäverokannat. Veronmaksajan keskusliiton internet-sivut [viitattu 24.10.2013] Saatavissa: [http://www.veronmak-
sajat.fi/fiFI/tutkimuksetjatilastot/kulutusverotus/arvonlisavero/](http://www.veronmaksajat.fi/fiFI/tutkimuksetjatilastot/kulutusverotus/arvonlisavero/)

HAASTATTELUT

Vakuutusyhtiön asiantuntija 27.9.2013

Varainhoitoyhtiön sijoitusasiantuntija 14.5.2013

Varainhoitoyhtiön hallintopäällikkö 21.8.2013

Varainhoitoyhtiön sijoitusasiantuntija 14.5.2013

LIITTEET

Liite 1. Haastattelurunko

Liite 2. Keskusverolautakunnan ennakkoratkaisu KVL:021/2013

Liite 3. Korkeimman hallinto-oikeuden päätös KHO 31.3.1999 T 686

Liite 4. Verohallinnon ohje 14.11.2012 A93/200/2012

Liite 1.

Haastattelu kysymykset:

1. Miten alv muutos on vaikuttanut yhtiön toimintaan? Esim. arvio työnmääristä, aikataulusta ja järjestelmistä jne.
2. Vaikuttaako alv muutos yhtiön toimintaan tulevaisuudessa? Esim. uusia tuotteita, sopimusmuutoksia jne.
3. Onko alv muutos vaikuttanut asiakkaiden eri sijoitusmuotoihin vielä?
4. Miten alv muutos on vaikuttanut asiakkaisiin? Onko tullut palautetta, kyselyjä jne.
5. Miten olet nähnyt verottajan ohjeistuksen asiasta onnistuneen ?

Liite 2.

KVL:021/2013

Arvonlisävero
Täyden valtakirjan omaisuuden hoitopalvelu
Sijoitusrahastojen hallintapalvelu

Antopäivä: **8.5.2013**
Diaarinumero: **A13/8210/2013**

X Oy myi täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelua omille asiakkailleen ja vakuutusyhtiöille. Vakuutusyhtiöille myydyt omaisuudenhoitopalvelut liittyivät sijoitussidonnaisten vakuutusten ja kapitalisaatiosopimusten kohteena olevan omaisuuden hoitoon. X Oy:n myymään omaisuudenhoitopalveluun kuului sijoituskohteiden analysointi ja valinta sekä osto- ja myyntitoimeksiantojen antaminen arvopaperinvälittäjälle. X Oy hoiti asiakkaan omaisuutta itsenäisesti. X Oy veloitti omaisuudenhoitopalvelusta tuottosidonnaisen palkkion jälkikäteen. Tämän lisäksi X Oy peri erillisen palkkion kustakin arvopaperin osto- ja myyntitapahtumasta. Tämä palkkio oli yleensä tietty prosenttiosuus osto- ja myyntitapahtuman arvosta. X Oy suoritti osan tästä palkkiosta arvopaperinvälittäjälle.

X Oy:n katsottiin myyvän omille asiakkailleen ja vakuutusyhtiöille palvelukokonaisuuden, johon kuului arvopapereiden ostoa ja myyntiä koskevien palvelujen lisäksi myös muita palveluja. Tämä on luonteenomaista täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelulle. Arvopapereiden ostoon ja myyntiin liittyvät palvelut ovat AVL 42 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuja arvonlisäverottomia palveluja, mutta arvopaperiomaisuuden analysointiin liittyvät palvelut ovat arvonlisäverollisia palveluja. Palvelukokonaisuuteen kuuluvat palvelut liittyivät niin läheisesti yhteen, että ne muodostivat yhden jakamattoman taloudellisen kokonaisuuden, jonka jakaminen osiin olisi keinotekoisia. Näin ollen ja koska vapautuksia arvonlisäverosta on tulkittava suppeasti, X Oy:n myymää täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelua pidettiin kokonaisuudessaan arvonlisäverollisena palveluna. Arvopapereiden osto- ja myyntitapahtumasta veloitettua palkkiota ei siten pidetty AVL 42 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettua rahoituspalvelun myynnistä saatuna palkkiona. Vakuutusyhtiöiltä veloitettua palkkiota ei pidetty myöskään AVL 44 §:n 2 momentissa tarkoitettua vakuutuspalvelun myynnistä saatuna palkkiona.

X Oy myi täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelua myös A Oy:lle, joka hallinnoi sijoitusrahastoja. X Oy teki sijoitusrahastojen varoja koskevat sijoituspäätökset.

X Oy:n A Oy:lle myymiä täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluja pidettiin salkunhoitoa koskevinä palveluina. Nämä omaisuudenhoitopalvelut olivat luonteeltaan tunnusomaisia sijoitusrahastojen hallinnointiin kuuluvia toimintoja. Palvelut muodostivat sijoitusrahastojen toiminnan kannalta erillisen kokonaisuuden, joka oli erityinen ja olennainen osa sijoitusrahastojen arvonlisäverottomasta toiminnasta. X Oy:n A Oy:lle myymät omaisuudenhoitopalvelut olivat siten arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan g alakohdassa tarkoitettuja erityisen sijoitusrahaston hallintapalveluja ja AVL 42 §:n mukaisia arvonlisäverottomia rahoituspalveluja. X Oy:n ei tullut suorittaa arvonlisäveroa täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelun myynnistä A Oy:lle. Ennakkoratkaisu ajalle 8.5.2013-31.12.2014.

Arvonlisäverolaki 1 § 1 mom 1 kohta, 41 §, 42 § 1 mom 2 kohta ja 2 mom, 44 §

Arvonlisäverodirektiivi (2006/112/EY) 135 artikla 1 kohta a, f ja g alakohdat

Euroopan unionin tuomioistuimen tuomiot asioissa C-44/11 (*Deutsche Bank AG*), C-235/00 (*CSC Financial Services Ltd*), C-2/95 (*Sparekassernas Datacenter (SDC)*), C-169/04 (*Abbey National plc ja Inscope Investment Fund*), C-275/11 (*GfBk Gesellschaft für Börsenkommunikation mbH*)

(ei lainvoim.)

Liite 3.

31.03.1999/686

Arvonlisävero - Verovelvollisuus - Rahoituspalvelu - Sijoituspalvelu - Salkunhoitopalvelu

Diaarinumero: 1621/2/98

Antopäivä: 31.03.1999

Taltio: 686

Yhtiö kävi kauppaa arvopaperimarkkinoilla päämiehensä kanssa tekemänsä sopimuksen mukaisesti hoitoonsa uskottuilla varoilla, arvopapereilla ja niiden johdannaisilla. Yhtiö kävi kauppaa päämiehensä nimissä ja lukuun. Sopimuksen mukaan päämies maksoi kaupankäynnistä omaisuuden tuottoon sidotun palkkion. Yhtiölle oli myönnetty sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettu toimilupa harjoittaa muun ohella laissa tarkoitettua omaisuudenhoitoa eli sijoituskohteiden hoitamista sellaisen asiakaskohtaisen sopimuksen nojalla, jossa toimeksisaajalle oli annettu päätösvalta. Tähän nähden ja kun arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdan sanamuoto on arvonlisäverolain arvopaperikaupan käsitettä laajempi, korkein hallinto-oikeus katsoi, että yhtiön harjoittamaa omaisuudenhoitoa oli pidettävä arvonlisäverolain 42 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuna arvopaperikauppana. Näin ollen yhtiön ei ollut arvonlisäverolain 41 §:n mukaan suoritettava arvonlisäveroa rahoituspalveluna pidettävästä arvopaperikaupasta saamistaan salkunhoitopalkkioista. Yhtiötä ei ollut merkittävä salkunhoitopalveluista arvonlisäverovelvolliseksi.

Arvonlisäverolaki 41 §

Arvopaperilaki 42 §:n 1 mom 6 kohta ja 42 § 3 mom

Laki sijoituspalveluyrityksistä

Euroopan yhteisöjen neuvoston kuudes arvonlisäverodirektiivi jäsenvaltioiden

liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta - yhdenmukainen arvonlisäverojärjestelmä:

yhdenmukainen määräytymisperuste 13 artikla B kohta d alakohta 5 alakohta

Liite 4.

Täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelut arvonlisäverotuksessa

Antopäivä: 14.11.2012

Diariinnumero: A93/200/2012

Voimassaolo: 1.5.2013 lähtien

Valtuutussäännös: Laki Verohallinnosta 2 § 2 momentti

1 Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-44/11 (Deutsche Bank AG)

Täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelujen verotuskäytäntö arvonlisäverotuksessa muuttuu Euroopan unionin tuomioistuimen (EUT) asiassa C-44/11 (Deutsche Bank AG) antaman tuomion seurauksena. Täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelujen myynnistä suoritetaan jatkossa arvonlisäveroa.

1.1 Täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelu

Täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelulla tarkoitetaan asiakkaan sijoitusomaisuuden hoitamista asiakkaan nimissä ja lukuun. Toimeksiannon saaja eli omaisuudenhoitaja ja asiakas tekevät sopimuksen, jossa päätösvalta sijoitusten tekemisestä annetaan omaisuudenhoitajalle. Omaisuudenhoitaja seuraa markkinoita ja antaa itsenäisesti tarvittavat osto- ja myyntitoimeksiannot harkintansa mukaan. Omaisuudenhoitajan palkkio määräytyy yleensä sijoitusomaisuuden tuoton tai arvon perusteella.

1.2 Tuomio ja sen perustelut

EUT katsoi 19.7.2012 antamassaan tuomiossa asiassa C-44/11 (Deutsche Bank AG), että täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelu muodostuu kahdesta eri palvelusta. Toisaalta kyse on asiakkaan sijoitusomaisuuden analysoinnista sekä valvonnasta ja toisaalta kyse on osto- ja myyntitoimeksiantojen antamisesta. Nämä kaksi palvelua ovat tuomion mukaan keskenään samanarvoisia ja ne liittyvät niin läheisesti toisiinsa, että täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelua tulee tarkastella yhtenä kokonaispalveluna. Koska tämä kokonaispalvelu sisältää osto- ja myyntitoimeksiantojen lisäksi myös sijoitusomaisuuden analysointia ja valvontaa, ei palvelua voida pitää arvonlisäverodirektiivin (2006/112/EY) 135 artiklan 1 kohdan f alakohdassa tarkoitettuna arvopapereita koskevana liiketoimena. Tuomiossa todetaan lisäksi, että täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelua ei voida pitää myöskään arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan g alakohdassa tarkoitettuna sijoitusrahastojen hallintaa koskevana palveluna. Tästä seuraa, että täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluja on pidettävä arvonlisäverollisina palveluina.

1.3 Tuomion vaikutus

Ennen EUT:n tuomiota täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelujen arvonlisäverotus on verotuskäytännössä määräytynyt korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen KHO 31.3.1999 T 686 mukaisesti. Päätöksessä korkein hallinto-oikeus katsoi, että täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelu muodosti yhden kokonaispalvelun, jota oli pidettävä arvonlisäverolain (AVL) 42 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuna arvopaperikauppana. Täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelujen myynnissä oli siten päätöksen mukaan kyse rahoituspalvelun myynnistä. Omaisuudenhoitajan saamista palkkioista ei tullut suorittaa arvonlisäveroa.

Arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan f alakohta vastaa arvonlisäverolain 42 §:n 1 momentin 6 kohtaa. Kun täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelua ei EUT:n tuomion C-44/11 (Deutsche Bank AG) mukaan voida pitää arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan f alakohdassa tarkoitettuna arvopapereita koskevana liiketoimena, ei sitä voida pitää arvonlisäverolain 42 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuna arvopaperikauppana.

Täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluja pidetään EUT:n tuomion jälkeen arvonlisäverollisina palveluina. Omaisuudenhoitajan palkkiolla tarkoitetaan korvausta, joka veloitetaan täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelujen suorittamisesta. Omaisuudenhoitajan palkkiosta suoritetaan arvonlisävero, kun ostaja on yksityishenkilö tai muu kuin elinkeinonharjoittajan asemassa oleva taho. Jos palkkio veloitetaan elinkeinonharjoittajalta, palkkiosta suoritetaan arvonlisävero, kun ostajan kiinteä toimipaikka tai kotipaikka on Suomessa. Jos elinkeinonharjoittajan asemassa olevan ostajan kiinteä toimipaikka, johon palvelu luovutetaan, on toisessa EU-maassa tai EU:n ulkopuolella, ei täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelun myyntimaa ole Suomi. Omaisuudenhoitajan palkkiosta ei suoriteta tällöin Suomen arvonlisäveroa.

Palvelujen myyntimaasäännöksistä ks. Verohallinnon ohje "[Palvelujen ulkomaankaupan arvonlisäverotus 1.1.2010 alkaen](#)".

Täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelujen myyntiin kohdistuvien hankintojen arvonlisäverot ovat vähennyskelpoisia vähennysoikeuden edellytysten täytyessä.

2 Soveltaminen

Verohallinto soveltaa muuttunutta tulkintaa täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluihin, jotka on suoritettu 1.5.2013 tai sen jälkeen.

Jatkuvana suorituksena myydyissä palveluissa vastike määräytyy ajan kulumisen perusteella, jolloin velvollisuus suorittaa vero syntyy tilitysjakson päättyessä (AVL 15 § 2 momentti). Täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelu ei ole jatkuvana suorituksena myyty palvelu.

Ennakkomaksuina pidettäviin suorituksiin (AVL 15 § 1 momentin 2 kohta) sovelletaan tulkintaa, joka on voimassa ennakkomaksun kertymishetkellä.

Esimerkkejä:

1. Täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelut laskutetaan puolivuositain laskutuskauden päätyttyä. Ensimmäinen laskutuskausi on 1.1.-30.6.2013. Muuttunutta tulkintaa sovelletaan niihin täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalveluihin, jotka on suoritettu ajalla 1.5.-30.6.2013. Täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelut, jotka on suoritettu ajalla 1.1.-30.4.2013, ovat arvonlisäverottomia. Toisen laskutuskauden 1.7.-31.12.2013 palkkiot ovat arvonlisäverollisia.
2. Täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelut laskutetaan neljännesvuositain jälkikäteen tammi-maaliskuulta, huhti-kesäkuulta, heinä-syyskuulta ja loka-joulukuulta 2013. Palkkiot tammi-maaliskuulla 2013 ja huhtikuulla 2013 suoritetuista palveluista ovat arvonlisäverottomia. Touko-joulukuulla 2013 suoritettut palvelut ovat arvonlisäverollisia.

Päivi Taipalus Johtava veroasiantuntija

Kati Tamminen Ylitarkastaja